

imenička sufiksa, ali bi u potanjem poredbenom proučavanju bilo zanimljivo usporedivati samo plodne sufikse.

Sigurno je da bi se iz pregleda svih sufikasa mogli izvući i drugi zanimljivi podaci, ali i ovo dovoljno pokazuje da je svijet naše tvorbe raznovrstan i zanimljiv.

Da bismo imali potpun pregled i podlogu za eventualna provjeravanja i ispitivanja na 147. str. dan je popis svih sufikasa poredanih odostražnim abecednim poretkom. Plodni ili za tvorbeni sustav značajniji sufiksi tiskani su kosim slovima.

Stjepan Babić

OSVRTI

NEOBIČNA LENIZACIJA TIP KASETA > KAZETA, BASEN > BAZEN

V. Vratović u *Jeziku* (god. 27, str. 160) govori o normiranju izgovora riječi *kaseta*. *kasetofon* budući da se javlja i izgovor *kazeta*, *kazetofon*. Lijepo je istakao kako svi evropski narodi koji su preuzeli ovu riječ (tal. *cassetta* > franc. *cassette* <14. st.> > njem. *Kassette* <18. st.> i sl.) izgovaraju intervokalno *s* kao *s*, a ne kao *z*. Prema tome bi trebala i naša norma biti *kaseta*, *kasetofon*. Međutim ja se sjećam od najranijeg djetinjstva da je u našoj kući (Krašić) bilo *kaseta* (omanje kutije, lijepo izradene izvana, od metala, služile su za listove, dragocjenosti i sl.) i uvijek smo ih zvali *kazeta*. Prema tome u Hrvatskoj, barem što se tiče sjeverne Hrvatske, govori se *kazeta* već dosta dugo (v. niže potvrdu za mađarski). Kasete takva tipa zabilježene su u njemačkom od 18. stoljeća (Veigand-Hirt navodi godinu 1773. kao najraniju za potvrdu ovog galicizma u njemačkom). Pita se kako dolazi do ove lenizacije u ovoj riječi (pretvaranje bezvučnog *s* u zvučno *z*). Prije nego se odgovori na ovo pitanje, treba navesti da ima još tuđica u našem jeziku koje u odnosu na ishodišni jezik pokazuju lenizaciju intervokalnog *s*. To su *bazen* prema njem. *Bassin* < franc. *bassin*, *fazona* prema njem. *Fasson* < franc. *façon*, odatle i *fazonirati*, *fazoniranje* (za potvrde v. B. Franolić, *Les mots*

d'emprunt français en Croatie, Pariz 1976, s. v.) Riječ *bazen* bilježi Šeringer u prvom izdanju svoga rječnika (1899. g. 1901 g.). Budući da u našem jeziku ove vrsti lenizacije nema, naravno je da je imamo pripisati nekom stranom utjecaju. Taj strani utjecaj je austrijsko-bavarski dijalekat preko kojega mnogi germanizmi ulaze u naš jezik. Taj dijalekat labavo izgovara i zvučne i bezvučne konsonante, pa prema tome mi njihov labavi izgovor međuvokalnog *s* čujemo kao *z* (v. M. Trivuuac, *Nemački uticaji u našem jeziku*, Beograd, 1937, str. 78, bilješka). Odatle dakle u našem jeziku *bazen*, *fazona*, *fazonirati* i, dakako, *kazeta*. Tim putem dolazi riječ u obliku *kazetta* i u mađarski jezik gdje je u tom obliku zabilježena već 1865 (v. *A magyar nyelv történeti-etmológiai szótára* sv. II, 1970, s. v. *kazetta*). Napominjem da se u našoj kući od djetinjstva govorilo i *gezims* za *gesims* < njem. *Gesims* (cf. H. Striedter-Temps, *Deutsch Lehwörter im Serbokroatischen*, Berlin 1958, str. 59—61).

Sada i malo o normiranju. Budući da smo potpuno prihvatili »austrijski« izgovor *bazen* i *fazona*, *fazoniranje*, mislim da bi se za *kazetu*, ako već prihvatimo da je izgovor *kaseta* dobar, mogli prihvatiti prijedlog da u hrvatskom književnom jeziku mogu supostojati oba oblika: i *kazeta* i *kaseta* (*kazetofon* i *kasetofon*).

Valentin Putanec